

STIKSTOFCLAIM.NL

Vaste Kamercommissie LVVN
T.a.v. de Griffie

Cie.lvvn@tweedekamer.nl

Stichting Stikstof Claim

Het Korhoen 75
8251 MJ Dronten

KVK nummer: 76063283

BTW: NL860494226B01

Email: info@stikstofclaim.nl

IBAN: **NL64 ABNA 08 63 52 59 03**

BIC: ABNANL2A

Datum: 15-09-2025

Onderwerp: Stikstofclaim adviseert de Tweede Kamer om niet in te stemmen met het wetsvoorstel
"Maatwerkaanpak PAS-projecten"

Geachte Leden van de Vaste Kamercommissie,

Op 27 mei heeft minister Wiersma een voorstel tot aanpassing van de Omgevingswet aan de Tweede Kamer gezonden.

In dat korte voorstel tot wijziging van de Omgevingswet, staat dat de minister het huidige woord 'legalisering' wil aanpassen.

De letterlijk tekst luidt:

ARTIKEL I De Omgevingswet wordt als volgt gewijzigd:

A

In het opschrift van afdeling 22.4 wordt «Legalisering» vervangen door «Maatwerkaanpak».

B

Artikel 22.21 wordt als volgt gewijzigd:

- 1. In het eerste lid wordt «Onze Minister voor Natuur en Stikstof» vervangen door «Onze Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur» en wordt «het legaliseren van de projecten» vervangen door «het bieden van een oplossing voor de projecten».*

Het tweede tot en met vierde lid komen te luiden:

- 2. Onze Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur stelt zo spoedig mogelijk een programma vast met maatregelen om de in het eerste lid bedoelde oplossing te bieden.*

3. Maatregelen om de gevolgen van de projecten ongedaan te maken, te beperken of te compenseren, worden alleen in het programma opgenomen voor zover zij niet zijn opgenomen in het programma, bedoeld in artikel 3.9, vierde lid.

4. De in het programma opgenomen maatregelen worden uitgevoerd voor 1 maart 2028.

Stichting Stikstofclaim roept leden van de Tweede Kamer op om tegen het wetsvoorstel **Maatwerkaanpak PAS-projecten** te stemmen.

Het wetsvoorstel biedt geen concrete oplossingen. Stuur de minister terug naar de tekentafel om met een beter voorstel te komen.

Het bestuur van Stichting Stikstofclaim heeft de volgende bezwaren tegen dit voorstel:

Eerste bezwaar

In de huidige Omgevingswet (voorheen Wet natuurbescherming) staat opgenomen dat de minister van LNV tezamen met gedeputeerde staten van de provincies wettelijk gehouden is de PAS-melders te legaliseren middels een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit.

De overheid is daar ernstig in gebreke gebleven. Tot op heden is een zeer beperkt aantal, 8 van de ruim 3000, PAS-melders gelegaliseerd.

Het voorstel van de minister is om het woord 'legalisering' te vervangen door, 'het bieden van een oplossing voor projecten'. Zonder deze "**oplossing**" in het wetsvoorstel nader in te vullen of toe te lichten.

Uit de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel blijkt dat (een combinatie van) aanpassingen in bedrijfsvoering, schadevergoeding, extensiveren, reduceren, innoveren of omschakelen als 'oplossing' worden gezien. Maar zoals in de memorie van toelichting ook wordt erkend, zal dit niet voor alle PAS-melders een optie zijn omdat zij geen (voldoende grote) referentiesituatie voor stikstof hebben. Voor hen zou de enige 'oplossing' (gedeeltelijke) beëindiging zijn. Dat is geen oplossing te noemen. PAS-melders worden daarmee aan hun lot overgelaten. Dit staat haaks op het uitgangspunt uit de voormalige Wet natuurbescherming en de huidige Omgevingswet, waarin juist wordt beoogd om Pasmelders te legaliseren middels een vergunning. De voormalig wetgever verstaat onder 'legaliseren' namelijk het verlenen van een vergunning, omdat daarmee de rechtszekerheid het beste wordt gediend.

Ook andere PAS-melders worden aan hun lot overgelaten. De wet verplicht nu tot het legaliseren van hun PAS-melding met een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit. Die verplichting komt te vervallen. PAS-melders moeten maar afwachten wat er met hun PAS-melding – en dus met hun bedrijf – gebeurt. Dit terwijl zij te goeder trouw, overeenkomstig de wet- en regelgeving hebben gehandeld. Bovendien moet de oplossing juridisch houdbaar zijn, wat gelet op de rechtspraak erg onzeker is.

Op 18 december 2024 heeft de Raad van State uitgesproken dat ook voor intern salderen een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit nodig is en dat daarbij moet worden getoetst aan het additionaliteitsvereiste. Die verplichting geldt met terugwerkende kracht voor alle activiteiten die fysiek zijn gestart sinds 1 januari 2020 en waarbij intern salderen is toegepast; ook als daarvoor een positief weigeringsbesluit is verstrekt.

Het additionaliteitsvereiste zegt dat eerst een beoordeling moet worden gedaan of de stikstofruimte van een project ook nodig kan zijn voor natuurherstel. Natuurherstel gaat altijd voor.

De Maatwerk oplossingen van de minister zijn dus een lege huls.

In feite doet de minister de rechtszekerheid van de PAS-melders geweld aan met dit wetsvoorstel want de wettelijke plicht tot legalisering wordt uit de wet gehaald en vervangen door een onzekere en voor vele interpretaties vatbare zin: 'het bieden van oplossingen',

Tweede bezwaar

Het tweede bezwaar van Stichting Stikstofclaim is dat binnen de huidige wetstekst het de taak en de verantwoordelijkheid is van de minister om de PAS-melders te legaliseren, om zo de gevolgen van de falende PAS-wetgeving te repareren.

Die verantwoordelijkheid legt de minister nu bij de PAS-melder. Die wordt zelf verantwoordelijk om met zijn of haar zaakbegeleider naar oplossingen te zoeken. Oplossingen die er veelal niet zijn. Hiermee probeert de minister onder de huidige verantwoordelijkheid van wettelijk verplichte legalisering uit te komen. Vluchtgedrag en de ellende volledig bij de PAS-melder op het bordje te schuiven.

Derde bezwaar

Het derde bezwaar is de verlenging van de termijn dat een oplossing/legalisering zou moeten zijn gerealiseerd.

Deze termijn wordt drie jaar opgeschoven.

Het argument is dat dan de provincies handhavingsverzoeken zouden kunnen afwijzen.

Diverse juridische adviezen trekken dit argument in twijfel.

Bij zicht op legalisatie kan een provincie een handhavingsverzoek afwijzen.

Echter, inmiddels is er in 3 jaar tijd een zeer gering aantal PAS-melders gelegaliseerd.

Binnen het huidige werktempo en door de minister bijster weinig gerealiseerde voorstellen ziet het er niet naar uit dat er een tsunami van legalisaties aan zit te komen.

Handhavingsverzoeken krijgen juist meer kans om bij de rechter instemming te verkrijgen.

De termijn met nog eens drie jaar verlengen is een klap in het gezicht van de PAS-melders die steeds vaker met angst en beven de post uit de brievenbus halen met de gedachte: "Er zit alsjeblieft toch geen handhavingsverzoek bij de post?"

De minister gaat willens en wetens de onzekere periode van 3 jaar nog eens met 3 jaar verlengen.

Bedrijfsovernames die nog eens 3 jaar niet kunnen want er is geen vergunning.

Boedelscheidingen die bij overlijden niet kunnen worden afgerond want er is geen vergunning en zo zijn er tientallen voorbeelden waar het klem zit. En de minister lost dit niet op maar laat het voortbestaan.

Vierde bezwaar

Om legalisatie van PAS-melders mogelijk te maken binnen het huidige wettelijke bestel heeft de minister naast natuurherstel en krimp veestapel een tweetal mogelijkheden die zijn niet gebruikt maar op de lange baan heeft geschoven.

1. Het instellen van een rekenkundige ondergrens; er is niet gebleken dat de minister de rekenkundige ondergrens al in een lopende procedure heeft ingebracht om daarover een uitspraak van de Raad van State te krijgen.
2. Het aanpassen van het niveau van de droge depositie in Aerius.

Voor beide kan de minister het RvM de opdracht geven om te implementeren in Aerius.

Ondanks eerdere toezeggingen heeft de minister geen zichtbare actie ondernomen op deze twee punten.

Als bovengenoemde bezwaren niet worden weggenomen is instemmen met het wetsvoorstel het voor altijd laten vallen van duizenden bedrijven en die bedrijven veelal de genadeklap geven.

PAS-melders worden door dit wetsvoorstel bij het oud vuil gezet.

Kamerleden geven te kennen dat ze niet durven tegen te stemmen omdat ze dan te boek komen te staan als 'de Kamerleden die de PAS-melders niet zouden willen helpen'.

Maar het is juist andersom.

Kamerleden die voor het huidige wetsvoorstel stemmen duwen de PAS-melders de afgrond in.

Daarom de oproep van Stichting Stikstofclaim is dan ook stem tegen het wetsvoorstel

Maatwerkaanpak PAS-projecten.

Bestuur Stichting Stikstofclaim